

4512-4513

ERE ARMENIENNE

ԲՈՒՆ ԹՈՒԱԿԱՆ

ՀԱՅՈՑ

ՀԱՄԱՏԱՄԲ
CREDO

2021

Յունուար

Արաց

Janvier

Երկուշաբթի **Lundi**

Երեքշաբթի **Mardi**

Չորեքշաբթի **Mercredi**

Հինգշաբթի **Jeudi**

Ուրբաթ **Vendredi**

Շաբաթ **Samedi**

Կիրակի **Dimanche**

Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ Չեղ եւ Մեղ մեծ Աւետիս

4

2 օր Ծննդեան պահոց
6ème jour de l'Avent

5

Ճրագալոյց Ա. Ծննդեան
եւ Աստուածայայտութեան
Vigile de Noël

6

Ա. ԾՆՈՒՆԴ
Եւ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ
NATIVITE ET EPIPHANIE

7

Բ օր Ծննդեան
Յիշատակ Մեռելոյ
2ème jour de Noël
Souvenir des défunts
(Office de Requiem)

1

Գ օր Ծննդեան պահոց
ԿԱՂԱՆԴ
3ème jour de l'Avent
Jour de l'AN

8

Գ օր Ծննդեան
3ème jour de Noël

2

Գ օր Ծննդեան պահոց
4ème jour de l'Avent

9

Գ օր Ծննդեան
4ème jour de Noël

3

Ե օր Ծննդեան պահոց
5ème jour de l'Avent

10

Ե օր Ծննդեան
5ème jour de Noël

11

2 օր Ծննդեան
6ème jour de Noël

12

Է օր Ծննդեան
7ème jour de Noël

13

Անուանակոչութիւն
Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի
Dénomination
de Notre Seigneur

14

Տօն Ծննդեան
Ա. Յովհաննոս Կարապետի
Fête de la naissance
de Saint Jean-Baptiste

15

16

Սրբոցն Պետրոսի հայրապետին,
Կլասայ եպիսկոպոսին եւ
Աբիսողոմայ սարկաւազին
Pierre, patriarche d'Alexandrie,
Blaise, évêque de Sébaste,
Absalom, diacre d'Alexandrie

17

Ա. Կիրակի զկնի Ծննդեան
1er Dimanche après la Nativité

18

Սրբոյն՝ Անտոնի, Տրիփոնի,
Պարսամայ եւ Ոնոփրիոսի
ճգնաւորացն
Antoine, Tryphon, Parsamius,
Onuphrius, anachorètes

19

Սրբոցն Թէոդոսի թագաւորին
եւ Մանկանցն Եփեսոսի
Théodosie, empereur
de Constantinople
et les Sept Enfants d'Ephèse

20

21

Սրբոցն Կիրակոսի
եւ մօրն Յուլիանայի
Cyrillus et Juliette sa mère

22

23

Սրբոց հայրապետացն՝
Աթանասի, Կիրիլի
Athanase et Cyrille,
patriarches d'Alexandrie

24

Բ. Կիրակի զկնի Ծննդեան
Բարեկենդան
Առաջաւորի պահոց
2ème Dimanche après la Nativité
Prémices des jeûne d'Arajavor

25

26

27

28

29

Յիշատակ
Յովհաննոս մարգարէին
Commémoraison
de la prédication
du prophète Jonas

30

Տօն
Սրբոցն՝ Սարգսի զօրավարին
եւ որդւոյ նորա Մարտիրոսին
եւ չորեքասան զհնուորացն
Fête de Saint Sarkis (Saint Serge),
de son fils Martyros, et de ses
quatorze soldats martyrisés en Perse

31

Գ. Կիրակի զկնի Ծննդեան
3ème Dimanche après la Nativité

02 Սրբոցն Բարսի Հայրապետին եւ եղբօր նորին Գրիգորի Նիսացոյն, Մեղրեստրոսի Հռովմայ Հայրապետին եւ Աբբայ Եփրեմի Խուրին Ասորոյ
Basile de Césarée, Grégoire de Nysse, Sylvestre de Rome, Ephrem le Syrien

Փետրուար

Մեհեկան

Février

Երկուշաբթի Lundi	Երեքշաբթի Mardi	Չորեքշաբթի Mercredi	Հինգշաբթի Jeudi	Ուրբաթ Vendredi	Շաբաթ Samedi	Կիրակի Dimanche
1 Սրբոց Աստվածանց զօրավարացն La fête de Saints Atovmiants	2 Սրբոց Սուրբասանց վկայիցն La fête de Saints Soukiassants	3	4 Սրբոց Ոսկեանց քահանայից La fête de Saints Oskiants	5	6 Սրբոյն Իսահակայ Պարթեի Հայրապետին մերոյ La commémoration de notre patriarche Saint Sahak (Isaac) le Parthe	7 Գ. Կիրակի զկնի Ծննդեան 4 ^{ème} Dimanche après la Nativité
8	9 Ս. Դևոնդեանց Քահանայիցն Fête des Saints Prêtres Ghévontantz (la fête des prêtres)	10	11 Ս. Վարդանանց Չօրավարացն Fête des Saints Vartanats	12	13 Կոստանդնուպոլսոյ Ս. Ժողովոյն հարիւր յիսուն հայրապետացն 381թ Fête de 150 Saint Patriarches du Concile de Constantinople (381)	14 ԲՈՒՆ ԲԱՐԵՎԵՆԴԱՆ Տեառնընդառաջ Տօն քառասնօրեայ զայստեանն Քրիստոսի ի Տաճարն CARNAVAL Fête de la Présentation de Notre Seigneur au Temple
15	16	17	18	19	20 Սրբոյն Թէոդորոսի զօրավարին Sainte Théodore le Strâtelât	21 Մեծ Պահք Բ. Կիրակի «Արտաքսման» 2 ^{ème} Dimanche du Carême "L'Expulsion"
22	23	24	25	26	27 Սրբոցն Կիրոլի Երուսաղէմայ Հայրապետին, եւ միւս Կիրոլի եպիսկոպոսին, եւ մօրն նորա Աննայի Cyrille, patriarche de Jérusalem, Cyrille, l'autre évêque, avec sa mère Anne	28 Մեծ Պահք Գ. Կիրակի «Անառակի» 3 ^{ème} Dimanche du Carême "Le Fils Prodigue"

08 Սրբոցն Մարկոսի եպիսկոպոսին, Պիոնի քահանային, Կիրոլի եւ Բենիամինի սարկաազացն եւ սրբոց վկայիցն Աբղմսեիի, Որմզդանայ եւ Սայեճի Marc, évêque d'Aréthuse, Pion prêtre de Smyrne et les diacres Cyrille et Benjamin, les martyrs Abdelmseh, Hormisdas, Saën

Մարտ

Արեգ

Mars

Երկուշաբթի Lundi	Երեքշաբթի Mardi	Չորեքշաբթի Mercredi	Հինգշաբթի Jeudi	Ուրբաթ Vendredi	Շաբաթ Samedi	Կիրակի Dimanche
1	2	3	4	5	6 ✓	7 ☾ Մեծ Պահք Դ. Կիրակի «Տնտեսի» 4 ^{ème} Dimanche du Carême "L'Econome"
8	9	10	11	12	13	14 ● Մեծ Պահք Ե. Կիրակի «Դատարի» 5 ^{ème} Dimanche du Carême "Le Juge"
15	16	17	18	19	20	21 ☽ Մեծ Պահք Զ. Կիրակի «Գալստեան» 6 ^{ème} Dimanche du Carême "La Venue"
22	23	24	25	26	27	28 ○ Յիշատակ յարութեան Ղազարու Commemoraison de la résurrection de Lazare ՃԱՂԿԱԶԱՐԿ DIMANCHE des RAMEAUX
29	30	31	06 Սրբոցն Յովհաննու Երուսաղէմայ հայրապետին, և հայրապետին մերոյ Յովհաննու Օձնեցոյն, և վարդապետացն մերոց՝ Յովհաննու Որոտնեցոյն և Գրիգորի Տաբուսացոյն Jean, patriarche de Jérusalem, notre patriarche Hovhan Otnetsi (Jean d'Otzoun, 717-728), nos docteurs dans la foi Hovhan Vorotnetsi (Jean de Vorotn) († 1388) et Grigor Tatevac'i (Grégoire de Tathev, † 1410)			
ԱՆԱԳ ԵՐԿՈՒՅԱԲԹԻ LUNDI SAINT	ԱՆԱԳ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ Յիշատակ տասն կուսանացն MARDI SAINT Souvenir des Dix Vierges	ԱՆԱԳ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ MERCREDI SAINT Souvenir de la trahison de Judas				

ՄԻՋԻՆՔ
Mi-Carême

Սրբոց Մանկանցն քառասնից,
որք ի Սեբաստիա
կատարեցան
Les quarante martyrs
de Sébaste

Ս. Գրիգոր Լուսաւորչին
մուտն ի վիրապն
Commemoraison de Saint Grégoire
l'Illuminateur, de son supplice
et de son entrée dans la basse-fosse
"KHOR VIRAB"

Յիշատակ
յարութեան Ղազարու
Commemoraison
de la résurrection de Lazare

Ապրիլ

Վեհկան

Avril

Երկուշաբթի **Lundi**

Երեքշաբթի **Mardi**

Չորեքշաբթի **Mercredi**

Հինգշաբթի **Jeudi**

Ուրբաթ **Vendredi**

Շաբաթ **Samedi**

Կիրակի **Dimanche**

Օրհնեալ է

Յարույթիւնն Քրիստոսի

5

Յիշատակ Մտելոյց
Souvenir des défunts
(Office de Requiem)

6

● 13

13

7

ԱՄԵՏՈՒՄՆ
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ
Fête de l'Annonciation à la
Sainte Vierge

8

15

9

16

10

Յիշատակ գլխատման
Ս. Յովհաննու Սկրտչի
Souvenir de la décollation
de Saint Jean-Baptiste

11

Ը. օր Չատկի
Կրկնագատիկ
Նոր Կիրակի
8ème Jour de Pâques
" Nouveau Dimanche "

12

19

26

20

27

☽ 21

○ 28

22

29

23

30

24

Յեղապանութեան
Չոհերու Յիշատակի Օր
Commémoration des victimes
du génocide de 1915

18

Աշխարհամատրան,
Կանաչ Կիրակի
3ème Dimanche après la Pâques
Dimanche Vert

25

Կարմիր Կիրակի
4ème Dimanche après la Pâques
Dimanche Rouge

24 avril commémoration du génocide (Medz Yeghern):

Cette date fait référence à ce jour de 1915 où les autorités ottomanes ont arrêté 2 345 intellectuels et notables d'Istanbul, sélectionné sur le seul critère de leur appartenance à la nation arménienne. Ils ont été déportés et, dans leur grande majorité, assassinés. C'est la date la plus importante du calendrier des commémorations en Arménie, comme dans la diaspora. C'est le début du 1er génocide du XXème siècle. Il fera 1,5 millions de victimes. Lors de la Première Guerre mondiale, le territoire arménien est partagé entre les Russes (alliés de la France et de la Grande-Bretagne) et les Turcs (alliés de l'Allemagne et de l'Autriche). L'Arménie n'obtiendra

son indépendance qu'en 21.09.1991 (la proclamation de la Troisième République d'Arménie) et la France ne reconnaîtra officiellement le génocide arménien qu'en 2000. Depuis l'année 2015, le 24 avril n'est pas le jour de la mémoire des victimes, mais le jour des grands saints, ayant sacrifié leur vie pour préserver leur foi et leur identité, ce n'est pas le jour du sacrifice, mais le jour de la victoire des martyrs du génocide arménien !

Մայիս

Մարտի

Mai

Երկուշաբթի **Lundi**

Երեքշաբթի **Mardi**

Չորեքշաբթի **Mercredi**

Հինգշաբթի **Jeudi**

Ուրբաթ **Vendredi**

Շաբաթ **Samedi**

Կիրակի **Dimanche**

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

Սրբոց կուսանացն
Հիփսիմեանց
Fête des Saintes Vierges
Hripsimantz

Աշխատանքի Տօն
Fête du Travail

Ե. Կիրակի
Երեսուներորդ Խաչի
5ème Dimanche après la Pâques
Fête de l'Apparition
de la Sainte Croix

Յաղթանակի Տօն
Anniversaire
de la victoire de 1945

Զ. Կիրակի
6ème Dimanche après la Pâques

Համբարձումն Քրիստոսի
ASCENSION

Է. Կիրակի
Երկրորդ Ծաղկազարդ
7ème Dimanche après la Pâques
"Deuxième Rameaux"

Յիշատակ Սարդարապատի
Հերոսամարտի (1918)
Commemoration de la Bataille
de SARDARABAD, en 1918

ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՄ
PENTECÔTE

Ոգեկոչումն իռչակման
Հայաստանի Առաջին
Հանրապետության 1918 թ.
Commemoration de la proclamation
de la Première République
d'Arménie (28.05.1918-1920)

Ա. Կիրակի
Չորրորդ Հոգեգալստեան
Յիշատակ Եղիայի մարգարտից
1er Dimanche après la Pentecôte
Fête du PROPHÈTE ELIE

Յունիս

Մարգապ

Juin

Երկուշաբթի Lundi	Երեքշաբթի Mardi	Չորեքշաբթի Mercredi	Հինգշաբթի Jeudi	Ուրբաթ Vendredi	Շաբաթ Samedi	Կիրակի Dimanche
1 Սրբոց կուսանաց Գայիանեանց Fête des Saintes Vierges Gayaniantz	2	3 Տօն Սրբոյն Յովիաննու Կարապետին եւ Աքանագինեայ եպիսկոպոսին Jean Baptiste le Précurseur et l'évêque Athénogène	4	5 Սրբոյ իօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին Յիշատակ ելանելոյն ի վիրապէն Fête de la libération de notre saint père SaintGrégoire l'Illuminateur de la basse-fosse "KHOR VIRAB"	6 Բ. Կիրակի զկնի Հոգեգալստեան Տօն Կարողիկէ Եկեղեցոյ Սրբոյ Էջմիածնի 2 ^{ème} Dimanche après la Pentecôte Fête de la CATHEDRALE DE SAINT ETCHMIADZINE	
7	8 Սրբոց կուսանացն Նունեայ եւ Մանեայ Nouné et Mané, vierge et compagnes des saintes Hripsimants	9	10 Սրբոց իշխանացն Սահակայ եւ Յովսէփայ եւ սրբոց վկայիցն Մարգսի եւ Բագոսի Sahak et Hovsep, princes arméniens. Sergius et Bacchus, nobles romains et martyrs	11	12 Սրբոցն Մեծին Ներսիսի Հայրապետին մերոյ եւ Խաղայ Եպիսկոպոսին Nersès le Grand, notre patriarche et son protosynelle, l'évêque Khat	13 Գ. Կիրակի զկնի Հոգեգալստեան 3 ^{ème} Dimanche après la Pentecôte
14 Սրբոցն Եպիփանոս Կիպրացոյն, Բաբելայ հայրապետին եւ երից աշակերտաց նորին Epiphane, l'évêque de Chypre, Babillas, le patriarche, et ses trois disciples	15 Սրբոցն Կոստանդիանոսի թագաւորին եւ մօրն նորա Հելինեայ Constantin, l'empereur romain, et sa mère Hélène, l'impératrice	16	17	18	19 Գիտ Նշխարաց Սրբոյ իօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին La commémoration de la retrouvaille des Reliques de Saint Grégoire l'Illuminateur	20 Դ. Կիրակի զկնի Հոգեգալստեան 4 ^{ème} Dimanche après la Pentecôte
21 Սրբոց վկայիցն Անտոնիոսի, Թեփիլոսի, Անիքսոսի եւ Փոտիմոսի Antonin, Théophile, Anicet et Photin, les martyrs	22 Սրբոցն Դանիէլի մարգարէին եւ երից մանկանցն՝ Մեղրակայ, Միսաքայ եւ Աբեղնագովի Le prophète Daniel et les trois enfants de la fournaise de Babylone, Sidrach, Misach et Abdénago	23	24 Սրբոց Թարգմանչացն մերոց Սահակայ եւ Մեսրոպայ Sahak (Isaac) Parthev "le Grand" notre patriarche (387-436), et Mesrop Machtots, inventeurs de l'alphabet arménien et traducteurs de la Bible	25	26 Սրբոցն Տրդատայ թագաւորին մերոյ. Աշխէնի տիկնոջն եւ Խոսրովիդիստոյն Tiridate, roi d'Arménie, son épouse Achkhène et Khosrovidoukht, princesse	27 Ե. Կիրակի զկնի Հոգեգալստեան Գիտ Տփոյ Սրբոյ Աստուածամնի 5 ^{ème} Dimanche après la Pentecôte Fête de la retrouvaille de la Casette de la Sainte Vierge
28 Սրբոցն Կալիստրատոսի եւ քառասուն եւ ինն վկայիցն եւ Դունկիանոսի քահանային Callistratus et ses quarante-neuf compagnons martyrs. Lucien, le prêtre	29 Սրբոյն Չարարիայի մարգարէին Prophète Zacharie	30	07 Սրբոց Մանկանցն Բեթլեհեմի եւ Ալակիոսի վկային Մովսիսայ քահանային եւ Կոտրատիոսի զինուորին Les saints innocents de Bethléem. Le martyr Acacius, Moukima le prêtre, et Quadratus le soldat	17 Սրբոցն Թէոդիտոսի Գաղատացոյն եւ Թալիլեայ բժշկին եւ եօթն կուսանացն, որք յԱնկիւրիս կատարեցան Théoditon, l'évêque de Galatie, Thalilas, le médecin et les sept compagnes, vierges, martyrs à Ancyre.		

Յուլիս

Հրոսից

Juillet

Երկուշաբթի **Lundi**

Երեքշաբթի **Mardi**

Չորեքշաբթի **Mercredi**

Հինգշաբթի **Jeudi**

Ուրբաթ **Vendredi**

Շաբաթ **Samedi**

Կիրակի **Dimanche**

19 Սրբոցն Կիարիանոսի եպիսկոպոսին եւ քառասուն եւ հինգ վկայիցն եւ սրբոց կուսանացն Յուստիանայ, Եւփիմնայ եւ Քրիստիննայ
Cyprien, évêque de Carthage. Les quarante-cinq martyrs de Nicopolis en Arménie. Justine de Carthage, Euphémie de Chalcedoine et Christine de Tyr, vierges et martyres

1 Սրբոյն Եղիսէի մարգարէին
Prophète Elisée

2 Սրբոց Երկուսասան առաքելոցն Քրիստոսի եւ Սրբոյն Պօղոսի երեսրասաներորդ առաքելոյն
Les douze saints apôtres du Christ et saint Paul, le treizième apôtre

3 Կիրակի զկնի Հոգեգալստեան Բարեկենդան Վարդավաթի պահոց
4ème Dimanche après la Pentecôte
Prémices du jeûne de la Transfiguration

5

6

7

8

9

10 Յիշատակ Տապանակին հնոյ եւ Տօն նորոյս Սրբոյ Եկեղեցոյ
Souvenir de l'ancienne Arche d'Alliance et fête de la nouvelle Arche, la Sainte Eglise

11 ՎԱՐԴԱՎԱԹ Տօն Պայծառակերպութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի
VARTAVAR Transfiguration

12 Յիշատակ մեռելոց
Souvenir des Morts (Requiem pour les defunts)

13

14 ՅՐԱՆՄԱՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆ
FÊTE NATIONALE DE LA FRANCE

15 Սրբոյն Եսայեայ մարգարէին
Prophète Esaïe

16

17 Սրբոցն Թադէոսի առաքելոյն մերոյ եւ Սանդիստոյ կուսին
Thaddée, l'apôtre et le premier illuminateur de l'Arménie (43-66) et Sandoukht, la princesse et la vierge, martyrisée avec l'apôtre

18 Բ. Կիրակի զկնի Վարդավաթի
2ème Dimanche après la Transfiguration

19

20 Սրբոցն Աթանագիննայ եպիսկոպոսին եւ տասն աշակերտացն եւ հինգ վկայիցն
Athénagines, l'évêque, et ses dix disciples et cinq compagnons, martyrs

21

22

23

24

25 Գ. Կիրակի զկնի Վարդավաթի
3ème Dimanche après la Transfiguration

26 Սրբոց Մակաբայեցոցն՝ Եղիազարու քահանային եւ Շամուննայ եւ եօթն որդոց նորին
Les saints Maccabées, martyrs de l'Ancien Testament: Eléazar, prêtre, Chamounée, veuve, et ses sept fils

27

28

29 Տօն Սրբոց Սոփիայ եւ երից դստերացն՝ Պիստոսի, Էլպիսի եւ Ագապայ
La fête de saint Sophie et ses trois filles: Pistis, Elpis et Agapis

30

31 Սրբոյն Գրիգորի Աստուածաբանին
Grégoire le Théologien (de Nysse)

31

22 Սրբոցն նախահարցն՝ Ադամայ, Աբելի, Սէթայ, Ենոքայ, Ենոքայ, Նոյի, Մեքիսեդեկի, Աբրահամու, Իսահակայ, Յակովբայ, Յովսէփայ, Մովսիսի, Ահարոնի, Եղիազարու, Յեսուայ, Սամուէլի, Սամփսոնի, Յեփթայեայ, Բարակայ, Գեղեոնի եւ այլոց սրբոց նախահարցն
Les saints patriarches de l'Ancien Testament : Adam, Abel, Seth, Enoch, Henok, Noé, Melchisédech, Abraham, Isaac, Jacob, Joseph, Moïse, Aaron, Eléazar, Josué, Samuel, Samson, Jephthé, Barak, Gédéon et les autres saints patriarches

24 Սրբոց որդոց եւ թոռանց Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին՝ Արիստակէսի, Վրթանիսի, Յուսկանն, Գրիգորիսի եւ Գանիլի
Les fils et les petits-fils de Saint Grégoire l'Illuminateur: Aristakès, son fils cadet, notre patriarche (325-333); Verthanès, son fils aîné, notre patriarche (333-341); Grigoris (Grégoire), son petit-fils, Exarque de l'Albanie Caspienne (337); Houssik, son petit-fils, notre patriarche (341-347), Daniel, évêque, son fils spirituel († 347)
27 Սրբոց երկուսասան մարգարէիցն՝ Ովսեայ, Ամովսայ, Սիբեայ, Յովելեայ, Արիիու, Նաւումայ, Ամբակումայ, Յովնանու, Սովոնեայ, Անգեայ, Չաքարեայ եւ Մաղարեայ
Les douze saints prophètes Osée, Amos, Michée, Joël, Abdias, Nahum, Habacuc, Jonas, Sophonie, Aggée, Zacharie et Malachie

Օգոստոս

Նախասարդ

Août

Երկուշաբթի **Lundi**   Երեքշաբթի **Mardi**   Չորեքշաբթի **Mercredi**   Հինգշաբթի **Jeudi**   Ուրբաթ **Vendredi**   Ծաբաթ **Samedi**   Կիրակի **Dimanche**

11 Օգոստոս 2492թ. Քրիստոսէ առաջ՝ ԲՈՒՆ ԹՈՒՄԿԱՆ ՀԱՅՈՅ՝ ՀԱՅԿ ՆԱՀԱՊԵՏԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՕՐ ԲԵԼԻ ԳԵՄ՝ ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՈՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ:

11 Aout 2492 avant Jésus Christ, DATE ARMENIENNE, JOUR DE LA VICTOIRE DU PATRIARCHE HAIG SUR PEL-DEBUT DE L'HISTOIRE DU PEUPLE ARME-NIEN l'ancienne nouvelle année arménienne.

1

Գ. Կիրակի զկնի Վարդավաթի
4ème Dimanche après la Transfiguration

2 Սրբոցն՝ Վահանայ Գողթնացոյն եւ վկայիցն՝ Գորդիոսի, Պողիքոսի եւ Գրիգորիսի
Vahan de Goghtn, les martyres Gordius, Polyeucte et Grégoire

3

4

5 Սրբոց վկայիցն՝ Եւգինէոսի, Մակարիոսի, Վաղերիոսի, Կանդիտոսի եւ Ակիլասայ
Eugène et Macaire, Valérien, Candide et Aquilas

6

7 Եփեսոսի (431 թ.) Ս. Ժողովոյն երկու հարիւր հայրապետացն
Les deux cents saints Pères du Concile d'Ephèse (431)

8 Ե. Կիրակի զկնի Վարդավաթի
5ème Dimanche après la Transfiguration

9

10

11

12

13

14 Տօն Եղապարի Ս. Էջմիածնի՝ ըստ տեսլեան Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին
Dédicace de Sainte Etschmiadzine selon la vision de Saint Grégoire l'Illuminateur

15 ՎԵՐԱՓՈՒՆՈՒՄ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ
Assomption de la Sainte Mère de Dieu

16 Յիշատակ մեռելոց
Souvenir des défunts (Office de Requiem)

17

18

19

20

21

22 Բ. Կիրակի զկնի Վերափոխման
2ème Dimanche après l'Assomption

23

24 Սրբոցն՝ Յովակիմայ եւ Աննայի ծնողաց Ս. Աստուածածնի եւ Կանանց Իղարերից
Fête de Saint Joachim et de Sainte Anne, parents de la Saint Mère de Dieu, et des Saintes Vierges porteuses d'huile

25

26 Սրբոյն Երեմիայ մարգարէին
Fête du Prophète Jeremie

27

28 Սրբոց առաքելոցն՝ Թովմայի, Յակոբայ եւ Շնաւոնի
Fête des Saints Apôtres Thomas, Jacques et Siméon

29 Գ. Կիրակի զկնի Վերափոխման Գիստ գօտոյ Ս. Աստուածածնի
3ème Dimanche après l'Assomption Retrouaille de la Ceinture de la Sainte Vierge

30 Սրբոցն՝ Ստեփաննոսի Ուլնեցոյն եւ վկայիցն՝ Գոհարիմնայ, Ճամիլէտի, Տուրիկոսի եւ Ռատիկոսի
Etienne d'Ulnia et ses compagnons, martyrs arméniens (364). Goharimus, Zamidus, Tukikos et Ratikos, martyrs arméniens (1136)

31 Սրբոց մարգարէիցն Եզեկիէլի, Եզրի եւ Զաքարիայի՝ իորն Յովհաննու Սկրայի
Prophètes Ezéchiel et Esdras. Zacharie, père de saint Jean-Baptiste

03 Եւգինեայ կրօնի եւ իորն նորա Փիլիպպոսի եւ ծօրն Կողոզայ եւ երկուց եղբարցն Սերգեայ եւ Ապիտոնի եւ երկուց ներքինեացն Martyr arménien, Eugénie, la vierge romaine, Philippe son père, Claudia sa mère, Sergius et Apitonus ses deux frères, et les deux eunuques Protus et Hyacinthe

Մեպտեմբեր

Հոռի

Septembre

Երկուշաբթի Lundi	Երեքշաբթի Mardi	Չորեքշաբթի Mercredi	Հինգշաբթի Jeudi	Ուրբաթ Vendredi	Շաբաթ Samedi	Կիրակի Dimanche
	1	2	3	4	5	6
		Սրբոցն՝ Յովհաննոս Կարապետին և Յորայ արդարյն Saint Jean-Baptiste et Job le Juste		Նիկիոյ Ս. Ժողովոյն երեք հարիւր տասն եւ ութ հայրապետացն (325 թ.) Les trois cents dix-huit Pères du concile de Nicée (325)	Գ. Կիրակի զկնի Վերափոխման 4 ^{ème} Dimanche après l'Assomption	
6	7	8	9	10	11	12
		Ծնունդ Ս. Աստուածածնի ի յԱննայի Fête de la Naissance de la Sainte Vierge Marie de Sainte Anne			Տօն Սրբոյ Եկեղեցոյ ի նաակատօսի Սրբոյ Խաչին Fête de la Sainte Eglise Veille de l'exaltation de la Sainte Croix	ԽԱՉՎԵՐԱՅ Տօն Վերացման Ս. Խաչին EXALTATION DE LA SAINTE CROIX
13	14	15	16	17	18	19
Յիշատակ մեռելոց Souvenir des défunts (Office de Requiem)						Գ. Կիրակի զկնի Խաչի Բարեկենդան Վարագայ Ս. Խաչին 2 ^{ème} Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX Prémices de jeûne de la Sainte Croix de Varak
20	21	22	23	24	25	26
Սրբոցն Մամասայ, Փիլիկտիմոնի եւ Սիմէոնի Սիւնակեցոյն Mamas de Gangra, anachorète Philictimon de Lycaonie, le martyr. Siméon le Stylite	Տօն ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿԱՆՈՒԹԵԱՆ FETE NATIONALE DE LA REPUBLIQUE D'ARMENIE		Սրբոց հայրապետացն Բարաղամոս, Անթիմոսի եւ Երանոսի Barlaam, patriarche d'Antioche Anthime, évêque de Nicomédie Irénee, évêque de Sirmium		Սրբոցն՝ Գեորգայ գորավարին, Աղոկտոսի եւ Ռոմանոսի երգեցողին Georges de Cappadoce, commandant d'armée et martyr. Adautos d'Ephèse et martyr. Romanos le Mélode	Գ. Կիրակի զկնի Խաչի Տօն Վարագայ Ս. Խաչին 3 ^{ème} Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX Fête de la Sainte Croix de Varak
27	28	29	30			
Սրբոյն Դաւթի Դմեցոյն եւ սրբոց վկայիցն Դամբէտի եւ Դամբէտուոյն David de Dvin, Eulampios et Eulampia de Nicomédie, frère et soeur et martyrs			Սրբոց իշխանացն Մահակայ եւ Համազասպայ Sahak et Hamazasp, princes et martyrs arméniens			

21 Սրբոց կուսանացն Փեփրոնեայ, Մարիանեայ եւ Շուշանայ՝ դստերն Մեծին Վարդանայ
Fébronie de Nisibin et Marianée de Pisidie, vierges et martyres Chouchane, la fille de saint Vardan

28 Սրբոցն Եւստաթէոսի եւ կնոջ նորա Թէոփիստեայ եւ երկուց որդոցն եւ սրբոց կուսանացն Երմոնեայ եւ Ներտարինեայ
Eustache, Théopistie, son épouse, et leur deux fils, Agapius et Théopiste, martyrs. Hermione et Catherine d'Alexandrie, vierges et martyres

Հոկտեմբեր

Սահմի

Octobre

Երկուշաբթի **Lundi**

Երեքշաբթի **Mardi**

Չորեքշաբթի **Mercredi**

Հինգշաբթի **Jeudi**

Ուրբաթ **Vendredi**

Շաբաթ **Samedi**

Կիրակի **Dimanche**

9 Սրբոց Թարգմանչաց վարդապետացն մերոց՝ Մեսրոպայ, Եղիշէի, Մովսիսի քերթողին, Դարի անյաղբ փիլիսոփային, Գրիգորի Նարեկացոյն եւ Ներսէսի Կլայեցոյն
Fête des nos Saints Pères Traducteurs. Mesrop Machtots († 440), Eghiché (Elysée) (Ve siècle), historiographe, Movsès Khorenatsi (Moïse de Khorène) "le Poète" (Ve siècle), David l'Invincible (Ve siècle), philosophe, Grégoire de Narek († 1003) et Nerses Klayetsi "Chnorhali" (Nerses de Kla "le Gracieux") († 1173)

2 Սրբոց եօթանասուն եւ երկու աշակերտացն Քրիստոսի
Fête des Saints Soixante-douze disciples du Christ

3 Դ. Կիրակի զկնի խաչի
4ème Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX

4 Սրբոցն Փոկասու հայրապետին եւ Երանոսի հետետողին առաքելոց
Phocas, évêque de Sinope
Irénee, évêque de Lyon et successeur des apôtres

5 Սրբոց կուսանացն Թեկլի, Վառվառեայ եւ Պեղագեայ
Thècle, Barbara, Pélagie, vierges et martyres

6

7 Սրբոցն Պանդալեոնի բժշկին, Երմոդեայ քահանային եւ Եպրաքսեայ կուսին
Pantaléon, médecin, et Hermolaus, prêtre
Eupraxie, vierge et anachorète

8

9 Սրբոց Թարգմանչաց վարդապետացն
Fête des nos Saints Pères Traducteurs

10 Ե. Կիրակի զկնի խաչի
5ème Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX

11

12 Սրբոց առաքելոցն՝ Անանիայի, Մատաթեայ, Բարնաբայ, Փիլիպպոսի, Յովհաննոս, Շիղայի եւ Սիլվիանոսի
Ananie, Mathias, Barnabé, Philippe le diacre, Jean-Marc, Silas et Sylvain, apôtres

13

14 Սրբոցն Դիոնիսիոսի Արիսպագացոյն եւ առաքելոցն Տիմոթէոսի եւ Տիտոսի
Denys l'Aréopagite
Timothée et Tite, apôtres

15

16 Սրբոց աւետարանչացն՝ Մատթէոսի, Մարկոսի, Գուկասու եւ Յովհաննոս
Fête des Saints Evangelistes

17

2. Կիրակի զկնի խաչի
6ème Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX

18

19 Սրբոցն Թէոդոտոնի քահանային, Զենոնի զինաորին, Մակարայ, Եղոքսեայ եւ Ռամեայ
Théodoret prêtre d'Antioche
Zénon, soldat, Macaire, Eudoxius, Romulus, martyr

20

21 Սրբոց Խարիթեանցն եւ սրբոց վկայիցն՝ Արտեմեայ եւ Քրիստափորի, եւ երկուց կանանցն՝ Կալինիկեայ եւ Ակիլինեայ
Saints Kharitas et Artémios, Christophorus et deux femmes, Callinica et Aquilina, ses compagnes, martyrs

22

23

24 Ե. Կիրակի զկնի խաչի Գիտ խաչ
7ème Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX
Découverte de la Croix

25

26 Սրբոց Հիպիրիթեանցն որք ի Սամուատ կատարեցան
Hipéricus et ses six compagnons martyrisés à Samosate

27

28 Սրբոցն Սեւեռիանոսի Սեբաստացոյն, Բարեայ ծերոյն եւ ութսուն եւ չորից աշակերտաց նորին
Sévérien de Sébaste. Babilas l'ancien, et ses quatre-vingt-quatre disciples, martyrs

29

30 Սրբոյն Յովհաննոս Ոսկեբերան հայրապետին
Jean Chrysostome, évêque de Constantinople et docteur de l'Eglise

31

Ը. Կիրակի զկնի խաչի
8ème Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX

11 Գիտ նշխարաց Սրբոյն Գրիգորիսի Աղուանից կաթողիկոսին եւ սրբոց հարցն՝ Անտոնի, Կրօնիդեայ, Թաթլոյ, Վարոսի, Թովմասու, եւ եօթն խոտածարակացն, որք յինասկնեայ վանն կատարեցան
Retrouaille des reliques de Grégoris, catholiques des Albans du Caucase. Anton et Kronidès. Tatoul et Varos et Thomas. Les sept ermites herbivores martyrisés dans le monastère d'Innak en Arménie

18 Սրբոցն Գունկիանոսի հարիրապետին, որ հաստաց ի խաչելութիւնն Քրիստոսի եւ Յովսեփայ Աստուածածորն, Յովսեփայ Արեմաբացոյն եւ բարեկամին Քրիստոսի Գազարու եւ քերցն նորա Մարթայի եւ Մարիամոյ:
Longin, centurion. Joseph, père de Notre Seigneur et époux de la Sainte Mère de Dieu. Joseph d'Arimathée. Lazare, ami du Christ, et ses soeurs Marthe et Marie.

23 Սրբոց երկուասան վարդապետացն՝ Ռէթեոսի, Գիոնեսիոսի, Սեղեստրոսի, Աթանասի, Կիրիլի Երուսաղիմացոյն, Եփրեմի խորին Ասորոյ, Բարսի Կեսարացոյն, Գրիգորի Նիսացոյն, Եպիփանոս Կիպրացոյն, Յովհաննոս Ոսկեբերանին եւ Կիրիլի Աղեքսանդրացոյն
Les douze saints docteurs de l'Eglise: Rhétheos (Jérôme) l'Athénien, Denys l'Aréopagite, Sylvestre de Rome, Athanase d'Alexandrie, Cyrille de Jérusalem, Ephrem le Syrien, Basile de Césarée, Grégoire de Nazianze, Epiphane de Chypre, Jean Chrysostome et Cyrille d'Alexandrie

Նոյեմբեր

Տրե

Novembre

Երկուշաբթի Lundi	Երեքշաբթի Mardi	Չորեքշաբթի Mercredi	Հինգշաբթի Jeudi	Ուրբաթ Vendredi	Շաբաթ Samedi	Կիրակի Dimanche
1 Սրբոցն Ստեփաննոսի Հռովմայ Հայրապետին, եւ քահանայիցն եւ սարկաւազացն եւ ժողովորոցն Etienne, évêque de Rome, prêtres, diacres et laïques, martyrs à Rome	2 Սրբոցն՝ Ակիփսիմեայ եպիսկոպոսին եւ Յովսէփայ քահանային, Այիթալայ սարկաւազին եւ Պլատոնի վկային Akepsimus, évêque, Joseph, prêtre, et Ayithalas, diacre, et Platon, martyr d'Ancyre	3	4	5	6 Սրբոց հրեշտակապետացն՝ Գաբրիէլի եւ Միքայէլի եւ ամենայն երկնային զօրացն Fête de Sts Archanges Gabriel et Michel, et de toutes les puissances célestes	7 Թ. Կիրակի զկնի Խաչի 9 ^{ème} Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX
8	9	10	11	12	13 Սրբոց սաաբեղոցն՝ Անդրէի եւ Փիլիպոսի Fête des Apôtres Saint André et Saint Philippe	14 Ժ. Կիրակի զկնի Խաչի 10 ^{ème} Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX
15 Սրբոցն Անդրիի զօրավարին եւ բանակի նորին եւ Կալինիկոսի եւ Դոմենտայ վկային André commandant et son armée, Callinique, Diomède le martyr	16 Սրբոցն Անդրիանոսի եւ կնոջն Անատոլայ, Թէոդորոսի եւ Ելեսիարոսի վկայիցն Adrien et son épouse Anatolie, Théodore et Eleuthère, les martyrs	17	18 Սրբոցն Աբրահամո եւ Խորենայ եւ անարծաթ բռչկացն Կոզմայի եւ Դամիանոսի Abraham et Khorène, prêtre arméniens (fin du Ve siècle) Cosme et Damien, médecins et martyrs	19	20 Ամենայն Սրբոց՝ Հնոց եւ նորոց յայտից եւ անյայտից Fête de Tous les Saints - TOUSSAINT -	21 ԺԱ. Կիրակի զկնի Խաչի Բարեկենդան Յիսնակաց պատիոց Ընծայումն Ս. Աստուածածնի երից ամաց ի Տաճարն 11 ^{ème} Dimanche après la Fête de la SAINTE CROIX Présentation de la Sainte Mère de Dieu à trois ans au Temple
22	23	24	25	26	27 Սրբոցն Գրիգորի եւ Նիկողայոսի հայրապետացն, եւ Միռոնայ եպիսկոպոսին Grégoire le Thaumaturge, évêque de Néocésarée. Nicolas, évêque de Myre Myron, évêque de Crète	28 Ա. Կիրակի Յիսնակի 1 ^{er} Dimanche de l'Avent
29	30	4 Սրբոց հայրապետացն՝ Մետրոփանոսի, Ալէքսանդրոսի եւ Պօղոսի խոստովանողին եւ սրբոց նօտարացն Մարկիանոսի եւ Մարտիրոսի Métrophane, Alexandre et Paul le confesseur, patriarches de Constantinople. Marcien et Martyrios, syncelles de Constantinople	8 Սրբոցն՝ Մելիտոսի Անտիոքայ հայրապետին եւ Մինասայ Եգիպտացոյն եւ միս Մելիտոսի եպիսկոպոսին, Բուրայ քահանային եւ Շինո սարկաւազին Mélétius, évêque d'Antioche. Mennas l'Egyptien, martyr. Mélétius (ou Méléès), évêque de Perse. Bouras, prêtre, et Chènes, diacre, martyrs persans	11 Սրբոցն՝ Գուրիասայ, Սամունասայ, Արիբայ սարկաւազին, Ռոմանոսի միայնակեցին, Մանկանն խոստովանողին եւ Հիսիքոսի զինարրին Gourias, Samonas et Abibas, diacre, martyrs d'Edesse. Romain, ermite de Palestine, Barulas, jeune enfant, et Hésichius, soldat d'Antioche, martyrs	19 Սրբոց կուսանացն՝ Յուլիանեայ եւ Վասիլուսոյ, Ինդոսի, Դոմնայի եւ Գղերիկոսի քահանային եւ երկուց թիրոցն, որք այրեցան յեկեղեցին Նիկոմիդացոց Julianne et Basillise, Indus et Domnas, vierges, et Cléricus, prêtre, ainsi que les vingt mille qui furent brûlés dans l'église de Nicomédie	30 Սրբոցն Դունկիանոսի քահանային եւ սրբոցն Տարագրոսի, Պրոքոսի, Անդրոնիկոսի, Ոնեսիմեայ եւ այլոց աշակերտացն սրբոյն Պօղոսի Lucien, prêtre d'Antioche. Taracus, Probus, Andronicus, martyrs de Tarse. Onésime et autres disciples de l'apôtre Paul

Դեկտեմբեր

Բաղոց

Décembre

Երկուշաբթի **Lundi**

Երեքշաբթի **Mardi**

Չորեքշաբթի **Mercredi**

Հինգշաբթի **Jeudi**

Ուրբաթ **Vendredi**

Շաբաթ **Samedi**

Կիրակի **Dimanche**

1
Սրբոցն Կղեմայ հայրապետին
և Բագարատայ Տոռոմենոյ
եպիսկոպոսին

Clément, évêque d'Ancyre.
Pancratius (Bagratius),
évêque de Taormine

2
Սրբոցն
Բարսղի Հայրապետին և երօր
նորին Գրիգորի Նիսացոյն,
Եղեբատրոսի Հռովմայ Հայրապետին
և Արբայ Եփրեմի Խորին Ատրոյ

Basile de Césarée, Grégoire de
Nysse, Sylvestre de Rome, Ephrem
le Syrien

3

4
Սրբոց առաքելոց և առաջին
լուսատուրչացն մերոց Թադէոսի
և Բարթողիմէոսի

Fête de nos premiers illuminateurs
des apôtres Saint Thaddée (Thaddée)
et Saint Partoghimeos (Barthélemy)

5
Բ. Կիրակի Յիսնակի
2ème Dimanche de l'Avent

6
Սրբոցն
Գենարիոսի եպիսկոպոսին
և Մերկերիոսի զինաւորին

Januarius, évêque de Bénévent.
Mercure, soldat et martyr

7
Յիշատակի օր Կիւմրիի
1988 Երկրաշարժի զոհերուն

Journée du souvenir des
Victimes du Tremblement
de la terre à Gumri en 1988

8

9
Տօն Յրոյթեան
Սուրբ Աստուածածնի յԱմնայ

Conception de Marie,
la Sainte Mère de Dieu,
par sainte Anne

10

11
Սրբոյն Նիկողայոսի
սրանչեկագործ հայրապետին

Nicolas, évêque de Myre

12
Գ. Կիրակի Յիսնակաց
3ème Dimanche de l'Avent

13 Սրբոցն Սինասայ,
Երմոզիմէայ, Գրաբոսի և
կամատր աղքատացն՝
Յովիաննո և Ալեքսիանոսի

Mennas d'Alexandrie
Hermogenès et Eugraphus,
martyrs. Jean et Alexianus,
pauvres volontaires

14

15

16
Սրբոցն Եւստրատիոսի,
Օգենտիոսի, Եւգինէոսի,
Ուրեատեսի և Սարդարիոսի

Eustrate, Auxence,
Eugène, Oreste, Marcarius,
martyrs de l'Arménie mineure

17

18 Սրբոցն՝
Յակոբայ Մծբնայ հայրապետին,
Մարուգէի Եգնատրիին
և Մելիտոսի եպիսկոպոսին

Fête de Saint Jacques de
Nisibis (Saint Hagop), du moine
Marouké et de l'évêque Mélidos

19
Դ. Կիրակի Յիսնակի
4ème Dimanche de l'Avent

20

21
Սրբոյն Աբգարու նախավկայ
և ի Քրիստոս անդրանիկ
հաւատացեալ քազատրիին մերոյ

Abgar, roi d'Edesse et
premier roi chrétien (1er siècle)

22

23
Սրբոցն՝ Դաւի մարգարէին
և Յակոբայ Տեառնեղբայր
արղար առաքելոյն

Fête du Prophète David
et de l'Apôtre Saint Jacques
Frère du Seigneur

24

25
Սրբոյն Ստեփանոսի
նախասարկաւագին և առաջին
մարտիրոսին

Fête de Saint Etienne
(Saint Stéphane), Premier Diacre
et Premier Martyr de la Chrétienté

26
Ե. Կիրակի Յիսնակի
5ème Dimanche de l'Avent

27

28
Սրբոց Ռոբոցն Ռոտոման՝
Յակոբայ առաքելոյն և
Յովիաննո անետարանչին

Fête des fils du Tonnerre
Les Apôtres Saint Jacques et
Saint Jean l'Evangeliste

29

30

31

7 Սրբոց հարցն Եգիպտացոց՝ Պօղոսի, Պօղայ, Մակարայ,
Եւագրի, Յովիաննո գրեցոյն, Յովիաննո կարճահասակին,
Նեղոսի, Արսէնի, Միսիանո, Դանիէլի, Սրապիոնի,
Մակարիոսի, Պիմէնի և այլոց սրբոց հարցն Քրիստոսի
Saints Pères anachorètes d'Egypte: Paul, Paur, Macaire le
Grand, Evagre, Jean de la fosse, Jean le Bref, Nil, Arsène,
Sisianus, Daniel, Sérapion, Macaire

14 Սրբոցն Կուռնելիոսի հարիւրապետին և Շմաւոնի ազգականին Քրիստոսի՝ որ խաչեցաւ յերուսաղէմ.
Պողիկարպոսի հայրապետին Չմիւռնիոյ և սրբոց վկայիցն, որք յարելելս կատարեցան
Corneille le centurion. Simon, ami du Christ. Polycarpe, évêque de Smyrne, et les martyrs orientaux

20 Սրբոց հայրապետացն Իգնատիոսի, Արդիի, և Մարութայի եպիսկոպոսին, նաեւ Սրբոցն Թէոպոմպայ
եպիսկոպոսացն, և Թէովմայ վկային, և չորից զինուորացն՝ Բաստի, Եւսեբի, Եւտիքի, և Բասիլիդէայ
Mennas d'Alexandrie Hermogenès et Eugraphus, martyrs. Jean et Alexianus, pauvres volontaires, Théopompe,
évêque, et martyr Théonas, et les quatre soldats Bassus, Eusebe, Eutychès et Basilidès

Gharabagh (Tiflis 1917)

Par Sergueï Gorodetsky (1884-1967)

Chaque pays, chaque nation a une citadelle chère à son âme. Quand l'histoire du peuple traverse une période heureuse, elle devient le centre de la vie culturelle et politique. Quand le sort harcèle le peuple, elle devient le rempart de la vie nationale, un îlot d'espérance, un gage de reconnaissance.

Pour le peuple arménien, c'est justement ce rôle qui a été et est toujours tenu par la région montagneuse du Gharabagh.

C'est la nature elle-même qui lui a conféré une importance énorme. Là, dans les hauteurs inaccessibles du Gharabagh, qui sont le prolongement des plateaux du Kars et du Sévan, durant plus de deux mille ans, le peuple arménien a fait face à la poussée des tribus nomades, sauvant sa culture, défendant ses traits nationaux.

Etant ethnographiquement, économiquement et linguistiquement homogène, le Gharabagh est devenu la citadelle de l'Arménie, son aile orientale. Il l'a été dans le passé, il le restera toujours, car le cœur de l'Arménie, la plaine d'Ararat serait indéfendable sans le Gharabagh. Plus d'une fois, au cours de l'histoire, les vagues des inva-

sions sont venues se briser sur la forteresse du Gharabagh, ne parvenant à s'infiltrer que dans les vallées des fleuves, sans cependant pouvoir s'y maintenir longtemps. A maintes reprises les mélikats de la principauté du Sunik, (nom du Gharabagh dans l'antiquité), ont chassé l'ennemi par leurs propres forces. L'histoire se répète et la dernière fois cela s'est reproduit sous nos yeux.

La nature et l'histoire ont créé, au Gharabagh, un type anthropologique bien déterminé. Les habitants de cette région, dispersés dans le monde entier, sont facilement reconnaissables. Le geste noble, un

courage à toute épreuve frisant la témérité, une assurance opiniâtre, un amour traditionnel du foyer-voilà les traits sympathiques de l'habitant du Gharabagh, qui sont, pour ainsi dire, la cristallisation des vertus antiques des Arméniens, ternies ailleurs sous les coups cruels de l'histoire, mais conservées dans leur pureté première au Gharabagh. Peuple robuste, de haute stature, qui s'est réfugié dans les montagnes pour échapper à l'ennemi, qui a forcé dans l'air pur des montagnes et est resté exempt de tout mélange qui altère la race des habitants de la plaine.

La mémoire historique des Arméniens doit retenir beaucoup de noms retentissants de Gharabaghtsis. Il n'est de domaines où ils n'aient fait

montre d'initiative et de talent. Politique, littérature, activités sociales, négoce... ils se sont distingués dans toutes ces branches. On pourrait citer beaucoup d'exemples: c'est pourquoi, sans prétendre à être exhaustif, rappelons quelques-uns parmi les plus illustres, dont les noms ont acquis une grande notoriété: parmi les personnalités politiques, Aram-Pacha, Sako Sahakian; parmi les militaires, le général Lazarev; parmi les industriels, Kostia Hambartsoumian; parmi les hommes de lettres, Léo, Amirov, éditeur du "Messenger arménien" à Moscou. La majorité des rédacteurs de journaux arméniens sont originaires du Gharabagh.

Ayant fourni tant de personnalités éminentes parmi sa population mâle, le Gharabagh a aussi créé ou plutôt conservé dans sa pureté, le type premier de la femme arménienne dont la psychologie et les moeurs ont gardé les particularités de l'époque patriarcale.

Forgé par sa culture et ses traditions, le Gharabagh n'a pas, de nos jours non plus, déshonoré sa gloire antique. Ayant rassemblé, comme du temps de Timour-Lang, leurs troupes, les méliks ont défendu l'indépendance du Gharabagh. L'épisode de Chouchi n'altéra pas la vue d'ensemble de la défaite de Nouri-Pacha et, de même qu'à l'époque des invasions précédentes, la ligne défensive reste pratiquement intacte.

Voilà ce qu'est le Gharabagh pour l'Arménie. Sans doute, si cette dernière venait à le perdre,

l'idée de l'autodétermination de la nation en eût été fortement affectée. Et, au contraire, ayant le Gharabagh, l'Arménie reçoit un important apport culturel d'énergie qui irrigue les espaces ravagés de l'Arménie, les féconde, achevant ainsi l'histoire glorieuse et séculaire du Gharabagh.

Actuellement, chaque peuple recherche ce qui est son propre. L'avenir des nations ressuscitées dépend de ce qu'elles puissent découvrir en elles-mêmes une quantité suffisante de levure de leur culture nationale. Dans de telles conditions, tous les centres où, pour une raison ou une autre, la vie culturelle s'est concentrée, acquièrent une importance exclusive. C'est aussi celle du Gharabagh pour l'Arménie.

Il est vrai que l'histoire a attiré l'Arménie vers le Sud, vers les mers chaudes, et il est possible que de là jailliront des forces qui feront du Gharabagh la frontière septentrionale de la nouvelle Arménie.

Dans ce cas non plus il ne perdra rien de son importance de fonds culturel intact et vérifié par les siècles.

Cet article du poète,
publiciste et traducteur Serguéi Gorodetski
(1884-1967)
a paru en 1919 dans le quotidien Kavkazskoïe
slovo de Tiflis.

